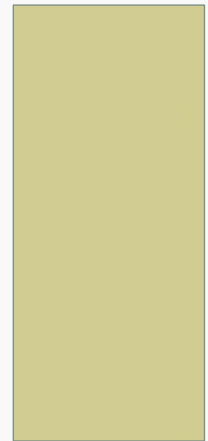

ĐHQGHN - KHOA LUẬT
CAO HỌC QUYỀN CON NGƯỜI

QUYỀN CON NGƯỜI VÀ
PHÁT TRIỂN XÃ HỘI

TS. NGÔ MINH HƯƠNG

BÀI GIẢNG 1:
QUYỀN PHÁT TRIỂN & TIẾP
CẬN DỰA TRÊN QUYỀN

KHUNG MÔN HỌC

- Quan hệ giữa phát triển và quyền con người quốc tế
 - Những tranh luận về khái niệm phát triển và quyền phát triển (right to development) , phát triển dựa trên quyền (Rights based development) và phát triển là quyền tự do (development as freedom)
- Tiếp cận dựa trên quyền
- Khái niệm và thực hành về quyền, phát triển và vai trò của xã hội dân sự
- Thực hành quyền con người và vai trò của doanh nghiệp
- Quyền con người và quyền hoà bình
- Quyền con người và mối liên hệ với xu hướng phát triển của các trào lưu tôn giáo trên thế giới

QUYỀN PHÁT TRIỂN (RIGHT TO DEVELOPMENT)

- *Phát triển là quyền con người?*
- *Những khía cạnh và nội hàm nếu nhìn nhận quyền phát triển là quyền con người?*
- *Về phương diện luật pháp thì quyền pháp triển được pháp điển hoá trong luật nhân quyền quốc tế như thế nào?*
-

LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN CỦA R2D

- Tuyên ngôn Quyền phát triển (Res 41/128) 1986
<http://www.un.org/documents/ga/res/41/a41r128.htm>
- “Recognizing that development is a comprehensive economic, social, cultural and political process, which aims at the constant improvement of the well-being of the entire population and of all individuals on the basis of their active, free and meaningful participation in development and in the fair distribution of benefits resulting there from.....”
- Về phương diện phát triển quyền con người quốc tế
- 1993: Hội nghị Thế giới về Quyền con người ở Viên (Áo)
<http://www.un.org/en/development/devagenda/humanrights.shtml>
- 2004: High Level Task Force on the implementation of the right to development – established by the Commission on Human Rights (res 2004/7), and ECOSOC

TẠI SAO CÓ R2D

- phát triển xã hội và tiến bộ xã hội
 - Tiến bộ xã hội là hình thức xã hội được củng cố thông qua sự thay đổi về cấu trúc kinh tế, xã hội, chính trị
 - Xã hội không đứng yên và nguyên dạng ban đầu (xã hội kiến tạo)
 - Bản thân Con người thay đổi về cách sống, văn hoá
 - Các vấn đề kinh tế, xã hội, văn hoá: nghèo đói, giáo dục, sức khoẻ, môi trường...
-
- Nguyên nhân khác : hiện đại hoá, phụ thuộc lẫn nhau, sự tham gia, chủ nghĩa tự do mới

KHAI NIỆM

- Về khái niệm về quyền phát triển (điều 1 tuyên ngôn QPT)
 - Là quyền con người và là quyền được thực thi và đảm bảo trong quá trình phát triển một cách tiến bộ và toàn diện giống như các quyền và tự do cơ bản của con người khác

-

NỘI HÀM CỦA R2D

- Quyền tập thể vs. quyền cá nhân: (điều 2 tuyên ngôn QPT)
 - cá nhân (mọi người) đều được hưởng các quyền và tự do cơ bản nhưng quyền đó có thể thực hành một cách tập thể (theo nhóm, và các cá nhân của nhóm được hưởng bình đẳng)
 - Quyền có đủ lương thực
 - Quyền giáo dục
 - Quyền sức khỏe
- Việc thực thi quyền pháp triển và các quyền pháp lý
- Trách nhiệm của các chính phủ (chương trình và các chính sách quốc gia) đảm bảo quyền con người được thực thi có tiến bộ
- Quá trình đảm bảo quyền phát triển: sự tham gia, hiệp hội,
- Cơ chế hợp tác: quốc gia, quốc tế, “take steps”, “realisation”

CÁC VỤ TIÊU BIỂU

- *Kiobel vs Royal Dutch Petroleum*
- – A case from the ICCPR: *Lopez Ostra v. Spain* (environmental protection), violation of Article 8 of European Convention of Human Rights
- *F.H Zwaan-De Vries v. The Netherlands*. UN Doc. CCPR/C/OP/2 at 209, 9 April 1987. HR communication no 182/1984 Ref. Quyền kinh tế văn hoá xã hội không bị phân biệt đối xử
- *Feldbrugge v.. The Netherlands*. European Court of Human rights, Application no 8562/79. 29 May 1986 Không đảm bảo các thủ tục bảo vệ quyền KT XH VH
- *Villagran Morales et all v. Guatemala* – Inter-Am Ct. H.R. (Ser C) No 63 (19 Nov 1999) The street children case : ESC Right to be protected through right to life

TIẾP CẬN DỰA TRÊN QUYỀN (HUMAN RIGHTS BASED APPROACH)

- Khung lý thuyết,
- Thực tiễn
- Chương trình và chính sách
 - Liệu có nguyên tắc thống nhất và đồng thuận trên cấp độ quốc tế và quốc gia về các chính sách phát triển để đảm bảo các quyền con người về kinh tế, xã hội, văn hoá và các hệ thống chính trị?
- Tính dễ bị tổn thương

LUẬN GIẢI VỀ HRBA

- Cách tiếp cận tổng thể và chiến lược – pháp lý, thể chế, pháp quyền... (UNDP 2001)
- Đảm bảo tự do và phát triển con người : TỰ DO, PHẨM GIÁ VÀ LỢI ÍCH của con người
- Đảm bảo Lựa chọn và tiếp cận bình đẳng
- Tăng quyền, trao quyền mở rộng quyền thông qua xây dựng năng lực cho các nhóm quyền

CHUYỂN ĐỔI CỦA HRBA

- Chuyển từ cách tiếp cận dựa trên nhu cầu
- Là quyền không thể tách rời (inalienable rights)
- Quyền cá nhân và quyền tập thể/nhóm
- Tăng quyền và năng lực cho các nhóm quyền đặc biệt là nhóm yếu thế
- Chia sẻ niềm tin, lý tưởng về HRBA

HRBA: KHÔNG CHỈ LÀ NGUYÊN TẮC MÀ CÒN LÀ CÁCH LÀM

- Xây dựng pháp luật
- Nhà nước pháp quyền
- Các nguyên tắc của HRBA
 - Là quyền con người
 - Không kỳ thị và bình đẳng
 - Sự tham gia
 - Trách nhiệm giải trình (trách nhiệm của quốc gia)

NHÓM QUYỀN VÀ TRÁCH NHIỆM (DUTY HOLDERS - RIGHTS HOLDERS)

Nắm giữ và được hưởng các quyền và tự do cơ bản	Có trách nhiệm tôn trọng, bảo vệ, và đảm bảo (Obligation to respect, protect, fulfill)
Có trách nhiệm tôn trọng quyền của người khác	Có trách nhiệm giải trình

HRBA VÀ QUẢN TRỊ TỐT

- Luật pháp và nhà nước pháp quyền
- Quốc gia có chương trình chính sách
- Hoà nhập cho nhóm yếu thế
- Đảm bảo sự tham gia và tiếng nói của các nhóm quyền
- Đảm bảo minh bạch, giải trình
- Đánh giá và giám sát các chương trình chính sách